

**ИНСТИТУТ ПО ТЮТЮНА И ТЮТЮНЕВИТЕ ИЗДЕЛИЯ – МАРКОВО
СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ**

УТВЪРЖДАВАМ,
ВрИД:
(доц. д-р М. Къшева)

ИНСТРУКЦИЯ

**за бране и слънчево сушене на тютюн от сортови
групи „Басми“ и „Кабакулак“**

с. Марково, 2016 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Съществуващата сушилна база за ориенталски тютюн се състои основно от обикновени палатки с дървена конструкция покрити само отгоре с полиетилен. В тях низите се разполагат обикновено на един етаж и сушенето зависи изцяло от климатичните условия, което не винаги гарантира високо качество.

Има построени и сушилни оранжерии ПУЛС – 28 и ПУЛС – 50 изцяло покрити с полиетилен. Те дават възможност за по-ефективно използване на слънчевата енергия и за известно регулиране на сушилния процес.

Основно изискване при разположение на сушилните върху терена е низите с тютюн в тях да са ориентирани в посока север-юг. Неспазването на горното условие води винаги до забавяне на сушенето и влошаване на качеството.

Сушилните не трябва да се строят на ветровити места или там, където съществуват въздушни течения, както на сянка под дървета или сгради. Трябва да се използват закътани места, като се осигури по възможност ветрова защита.

Пода на сушилните е землен и уравнен, като всяка растителност или трева трябва да се премахнат и редовно да се отстранят по време на сушилния сезон.

Височината на окачване на низите в сушилните трябва да бъде към 1,5 м., за да може спокойно изправен човек да извърши тази манипулация. По-малка височина (0,6 м. при новите сушилни) е допустимо само при наличие на подвижни платна, които се свалят при зареждането и поставят по време на сушилния процес.

Капацитета на сушилните зависи от много фактори: едрина на листата, климатичните условия, организация на работа и др.

Нормалното натоварване е 8 – 10 килограма сух тютюн за сезон на 1 m^2 сушилна площ. Така лесно може да се пресметне необходимата сушилна площ за засаден тютюн.

II. БРАНЕ, НИЗАНЕ И ОКАЧВАНЕ НА ТЮТЮНА

Получаването на сух тютюн с високо качество зависи преди всичко от производството на висококачествена и съдържателна сировина от нивата, брана в техническа зрялост. Признаците на техническа зрялост при тютюн от сортови групи „Басми“ и „Кабакулак“ се изразява външно с общо просветяване и появяване на светло кафяв ръб на петурата и подгаряне на върха. Характерно за технически зрелите листа е, че те са завършили своя растеж, стават по-плътни и се откъсват от стеблото леко, без забелзване на кората.

Набраният и добре подреден тютюн се транспортира до мястото на низане. Низането се извършва с единична или двойна игла. Независимо от начина на низане теглото на низите трябва да бъде еднакво. В зависимост от едрината на листата една низа с дължина 2,5 м. трябва да тежи от 2,5 до 4,5 кг. свеж тютюн за басми бали и 1,2 – 2,5 кг. за басмите. При низане с двойна игла това се постига, като една добре напълнена двойна игла с дължина 80 см. се разнизва на една низа.

Листата трябва да се разпределят равномерно по цялата дължина на канапите без свиване на пачки или празни сектори.

Закрепване на низите става с кукички от тел или пирони предварително поставени на надлъжните страни на сушилните. Всяка низа се закрепва на три места – в двата края и средата. При окачване низите трябва да се опъват много добре, за да не се образува провисване. Напълването на сушилните трябва да става за един максимум за два дни. Низите се окачват равномерно при гъстота 7-8 низи при тютюн от сортова група „Кабакулак” и 8-10 низи при тютюн от сортова група „Басми” в линеен метър. Максималният брой низи се поставят при подробни листа от I^{ba} и V^{ta} беритба, а минималният при най-едрите листа от средния пояс.

Най-сполучливо е сушенето, когато низите са разположени на един етаж. При двуетажно сушене низите отния етаж съхнат по-бавно и се получава тютюн с по-ниско качество.

III. ТЕХНОЛОГИЯ НА СУШЕНЕ

При сушилните покрити само от горе с полиетилен в никакъв случай не бива да се допуска разположение на низите близо до покрива (окачване наклонено под полиетилен) защото се получава слънчев пригор или фиксиране на зелен цвят. Окачването на низите трябва да се извърши минимум на разстояние 30 см. от полиетиlena. Сушенето на тютюна в закрити сушилни оранжерии се състои в регулиране на вентилацията, което практически се осъществява с отваряне и затваряне на вратите от двата края на сушилните. През първите 2 – 3 дни от сушенето вратите се отварят напълно и след това през 2 – 3 дни постепенно се затварят. Продължителността на затварянето зависи от състоянието на тютюна и харкера на времето. При вятър и дъжд вратите трябва да се притварят, но след това трябва отново да се въстанови необходимата вентилация.

При необходимост, обикновено недозрял материал, тютюна може да се нажълти преди да се постави в сушилнята. Най-добре е това да стане на низи, които се побиват на сянка с върховете нагоре. Минималната продължителност на нажълтяване е 24 часа, а максималната не трябва да надвишава 48 часа. Това мероприятие трябва да се провежда много внимателно, защото едно ненужно или удължено нажълтяване може рязко да влоши качеството на сухия тютюн.

IV. СЪХРАНЕНИЕ НА СУХИЯ ТЮТЮН

След приключване на сушилният процес, което практически се установява ако главния нерв на листата се чупи, низите се групират в сандали по 5 и се пренасят в склад.

Складовете трябва да бъдат закрити, добре изолирани от външни условия, преки слънчеви лъчи и странични миризми помещения.

Изготвил:

(доц. д-р М. Къшева)